?Calendura i Calendureta?

Autor:
Data de publicació: 13-09-2021

Fins al segle XVI els habitants ??d'Elx?? només podien saber el temps que vivien pel toc de mà que es feia a les campanes de l'ermita de Sant Jaume, avui desparcida. Per fer-ho, els responsables d'aquest treball van ser guiats per un rellotge de sorra. Va ser en 1572 quan el Consell va ordenar la construcció d'un rellotge que es col·locava en les muralles sobre la Torre de la Vetla, la més propera a la Torre del Consell, Ajuntament. El 23 de gener de 1573 es van beneir les campanes a l'ermita de Sant Jaume, amb els noms de Sant Miquel i Sant Vicent Ferrer. Els dos van ser colpejats per maces impulsades pel mecanisme del rellotge.

?Calendura i Calendureta?? són dos dels personatges més entranyables i populars ??d'Elx.?? Es tracta de dos ??autòmats encarregats?? de tocar les hores al campanar del Rellotge de l'Ajuntament situat a la Torre de la Vetlla o Centinela de l'antiga muralla medieval, que aconsegueixen colpejant les campanes amb dues maces. El més gran, Miquel Calendura, colpeja en hores punta i l'altre, Vicent Calendureta, els quarts. ?

?Història?
?Fins al segle XVI els habitants ??d'Elx?? només podien saber el temps que vivien pel toc de mà que es feia a les campanes de l'ermita de Sant Jaume, avui desparcida. Per fer-ho, els responsables d'aquest treball van ser guiats per un rellotge de sorra. Va ser en 1572 quan el Consell va ordenar la construcció d'un rellotge que es col·locava en les muralles sobre la Torre de la Vetla, la més propera a la Torre del Consell, Ajuntament. El 23 de gener de 1573 es van beneir les campanes a l'ermita de Sant Jaume, amb els noms de Sant Miquel i Sant Vicent Ferrer. Els dos van ser colpejats per maces impulsades pel mecanisme del rellotge. ?

?Ajuntament d'Elx. Plaça de Baix, S,XIX?

?El 1759 es van afegir dos atòpimes que, a partir d'aquell moment, van ser els encarregats de colpejar cadascun la seva campana. Els autòmats van adquirir l'estil dels ??jacquemarts francesos,?? en els quals un personatge tallat en fusta o metall donava les hores colpejant una campana amb una maça. ?

Torre del Consell 1441

?Al principi, els autòmats es deien miquel calendura i vicent sense pare. L'origen dels seus noms prové del nom de les campanes de 1572 i de la veu llatina "calendas", relacionada amb la mesura del temps. Posteriorment a Vicentet o Vicent se li va afegir la diminuta Calendureta, acabant sent coneguda entre els elx com Calendura, que colpeja la campana gran (hores) i Calendureta, la xicoteta (quarts). ?

?El 1879, el Consell va intentar eliminar-los. El 21 de febrer de 1879 van desmuntar el rellotge i el campanar per fer-lo més adequat per a l'època. Un cronista local de l'època va dir: "després d'haver servit el vell rellotge 306 anys se li ha concedit la jubilació fins a nova ordre i Miguel Calendura i Vicente sense pare, s'han quedat a l'atur i sense sou després de 119 anys de serveis". Després de la petició popular, el govern local va haver de restaurar-los de nou, sonant de nou l'1 de juny de 1880. Aquest fet va mostrar l'enorme afecte que els el poble d'Elx té per aquests dos autòmats, que amb el pas del temps s'han convertit en personatges d'Elx, ja que els seus noms apareixen en moltes cançons, dites populars i personatges de colla de "Gigantes y Cabezudos". ?

?Després de més de dos segles i mig, després de reparacions i restauracions, continuen donant les hores a Elx i es poden veure perfectament en el seu campanar des de la plaça de Baix, on es troba l'Ajuntament. El dia de major protagonisme, per descomptat, el 31 de desembre, quan molts elx i elx es reuneixen en la Plaça de Calendura per a anunciar el pas a l'any nou. ?

?Característiques?
?La Torre de la Vetlla o Sentinella, tradicionalment com el seu nom indica, era des d'on s'alertaven les obertures i tancaments de les portes de la Vila Murada, alarmes d'atacs o bones notícies. És on, el 1572, es va construir un temple com a cúpula sobre 4 pilars i rematat amb un altre d'acabat piramidal. Cadascuna cobreix una campana que és colpejada pel rellotge d'autòmats realitzat per Alonso Gaytan en 1572, l'únic que roman actiu a la Comunitat Valenciana i un dels pocs d'Espanya. ?

?A les 12, 18 i 00 hores sona una melodia, amplificada pel sistema de megafonia. Una peça musical del Misteri d'Elx. - Obra mestra Patrimoni de la Humanitat seguida de Calendura amb els seus 12 o 6 tocs. ?

?Les xifres de 1749: ?

?Miquel Calendura.-?? tallat en fusta, representa la imatge d'un home dur pintat amb roba blava i vermella, colors de la bandera d'Elx, coberta amb un barret i la indumentària del qual està formada per jubón amb gorguera. Té un bigoti imponent i una aparença bastant entremaliada. Amb el moviment del tors d'anada i tornada colpeja amb la seva maça la campana donant les hores, que es repeteix al cap de 2 minuts. ?

?Vicent Calendureta.-?? tallat en fusta, és un home petit amb un gest rondinaire, amb un barret com a casc amb roba de jubón blau i groc. El moviment és el mateix, encara que en l'actualitat no ho fa per evitar un major deteriorament i es pot perdre fins a una possible restauració. ?

?Els dos tenen a les mans les maces amb les quals toquen les seves respectives campanes. ?

?Bibliografia i notes?

?Historia de Elx, Alejandro Ramos Folqués. 1987?
?Calendura i Calendureta. elchesemueve.com.?